

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

PROGRAM
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO,
LICEUM ZAWODOWEGO
i TECHNIKUM

JĘZYK ROSYJSKI

DLA ROZPOCZYNAJĄCYCH NAUKĘ
TEGO JĘZYKA W SZKOLE ŚREDNIEJ

Dodruk programu

Dk 0-4015-11/93

Warszawa 1994

WYDAWNICTWA SZKOLNE I PEDAGOGICZNE

SPIS TREŚCI

OKRES BEZTEKSTOWY	1
OKRES WSTĘPNY	1
FONETYKA	1
MATERIAŁ MORFOSYNTAKTYCZNY	
KLASA I	3
KLASA II	8
KLASA III	13
KLASA IV	17
MATERIAŁ GRAMATYCZNY	
KLASA I	
KLASA II	
KLASA III	
KLASA IV	
MATERIAŁ ORTOGRAFICZNY	25
KLASA I	
KLASA II	
KLASA III	
KLASA IV	
TEMATYKA I SYTUACJE	26
KLASA I	
KLASA II	
KLASA III	
KLASA IV	
UMIEJĘTNOŚCI	
ROZUMIENIE MOWY ZE SŁUCHU	27
MÓWIENIE	28
CZYTANIE	29
PISANIE	29

371.2.(073)

3191/6/c

1. OKRES BEZTEKSTOWY

3-4 godziny

Celem okresu beztekstowego jest:

1. Udzielenie niezbędnych informacji realioznawczych i kulturoznawczych o Rosji.
2. Uświadomienie na czym polegają trudności w przyswajaniu języków pokrewnych.
3. Podanie uczniom ogólnych wiadomości dotyczących genealogii języka rosyjskiego.
4. Określenie celu dydaktycznego (zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych do opanowania w klasie pierwszej i kolejnych),
5. Osluchanie się z mową rosyjską, poznanie specyfiki akcentu i głównych zasad artykulacji.
6. Prezentacja metod i technik pracy samodzielnej w procesie uczenia się języka obcego.

Umiejętności w zakresie rozumienia ze słuchu i mówienia:

1. Rozumienie poleceń nauczyciela związanych z pracą na lekcji.
2. Rozróżnianie intonacji zdania oznajmującego i pytającego (ИК 1, ИК 2).
3. Stosowanie zwrotów grzecznościowych.
4. Udzielanie odpowiedzi twierdzących i przeczących.
5. Imitacja mini-dialogów na bazie reprezentatywnej leksyki kategorii semantycznych 1, 2, 3, 4, 6, 7 i 10.

2. OKRES WSTĘPNY

8-10 godzin

Cele:

1. Poznanie liter rosyjskich i zapamiętanie ich kolejności alfabetycznej.
2. Opanowanie transpozycji tekstu drukowanego na pisany ze szczególnym zwróceniem uwagi na kształt liter i sposób ich łączenia.
3. Poprawne czytanie słów z poznawanymi kolejno literami i krótkich tekstów z podręcznika — praktyczne stosowanie wszystkich zasad wymowy.
4. Poznanie i stosowanie słów podtrzymujących rozmowę.
5. Stopniowe wdrażanie do posługiwania się słownikiem rosyjsko-polskim i polsko-rosyjskim. Podczas kursu alfabetycznego proponuje się:
 - głośne czytanie w zwolnionym tempie ze staranną, nieco przesadną wymową,
 - ćwiczenia substytutywne połączone z kaligraficznym przepisywaniem tekstu drukowanego,
 - krótkie, kilkuwyrazowe dyktanda,
 - ćwiczenia leksykalne z jednoczesnym układaniem słów w kolejności alfabetycznej,
 - proste ćwiczenia translacyjne z wykorzystywaniem słownika rosyjsko-polskiego,
 - mini-dialogi i mini-polilogi eliptyczne ze słowami podtrzymującymi komunikację,
 - słuchanie kilkuzdaniowych tekstów zawierających leksykę podstawową, przewidzianą do czytania i pisania z elementami nowymi (rozwijanie domysłu językowego, wyodrębnianie sensu wypowiedzi).

FONETYKA

Opanowanie poprawnej wymowy:

- samogłosek akcentowanych i nie akcentowanych z uwzględnieniem ich redukcji,
- л przedniojęzykowego,
- miękkich с, з, т, д, р,
- miękkich п, б, в, ф w wygłosie,

- zawsze twardych **ж, ш, ц**
- zawsze miękkich **ч, щ,**
- **в** po bezdźwiękowych np.: *твой, Москва,*
- **г** w końcówkach fleksyjnych **-ого, -его,**
- zakończeń czasowników **-тся, -ться,**
- połączeń niektórych przyimków z wyrazami np.: **к Ире, от имени,**
- słów zawierających grupy spółgłosek **стн, здн, лиц, рдц, вств, чт, гч** itp.

W zakresie intonacji przewiduje się opanowanie intonacji zdania oznajmującego i pytającego (ИК 1, ИК 2, ИК 3, ИК 4).

MATERIAŁ MORFOSYNTAKTYCZNY

KLASA I

Przykłady typów zdań

Gramatyczne składniki zdań

1. Zawieranie znajomości, wskazywanie osób.

— Кто это?	Это мама. Это сын	zaimек pytający кто, zaimек wskazujący r.n. Zdanie twierdzące i przeczące z użyciem „да” i „нет”.
— Это Анна?	Да, это Анна. Да, Анна. Нет, это не Анна. Нет, это не Анна, это мама.	
— Анна, это ты?	Да, я.	Mianownik zaimków osobowych.
— Как тебя зовут?	Меня зовут Антон. Маму зовут Вера.	Biernik rzeczowników żywotnych l.poj. i zaim- ków osobowych + зовут.

2. Wskazywanie i określanie przedmiotów.

— Что это?	Это стол. Это рыба. Это роза.	Zaimек pytający что. Zaimек wskazujący r.n. Mianownik l.poj. i l.mn. rzeczowników. Rodzaje rzeczowników.
— Это книга?	Да, книга. Да, это новая книга. Нет, это не книга, это журнал.	Zaimki pytające какой, какая, какое. Rodzaje przymiotników.
— Это красивые комнаты.		Związek zgody przymiotników i rzeczowników. Spójnik a.
— Это новый сад, а это старый сад.		

3. Określanie związków (zależności) zachodzących między osobami, przedmiotami, oznaczanie przynależności.

— Это мой брат.	Zaimki dzierżawcze. dopełniacz l.poj. i l.mn.
— Это мои подруги.	rzeczowników i zaimków osobowych.
— Это класс брата.	

- Это твой шкаф?
- Павел друг брата.

- У меня есть подруга.
- У подруги нет брата.
- У нас есть учебники.

- У тебя нет ни сестры, ни брата.
- У брата 3 учебника.

Dopełniacz rzeczowników i zaimków osobowych z przyimkiem *у*. Użycie czasownika „*есть*” oraz przeczenia „*нет*”.

Użycie spójnika *ни...ни*. Dopełniacz l.poj. rzeczowników. Liczebniki główne (1,2,3,4) w mianowniku w połączeniu z rzeczownikami.

4. Określanie czynności i rodzajów zajęć wykonywanych przez osoby.

- Что ты читаешь? Я читаю книгу.
- Что ты делаешь? Я пишу на доске.
Я пою песенку.
Я моюсь.
Я мою руки.
Я учусь читать.

Czas teraźniejszy czasowników.
Odróżnianie czasowników zwrotnych i niezwrotnych.

- Что ты делал? Я читал книгу.
- Что ты будешь делать?

Czas przeszły czasowników.
Czas przyszły czasowników.

- Я написал слово.
- Я прочитал книгу.

Czasowniki dokonane typu: **написать, прочитать.**

- Я буду читать книгу.
- Я буду печь пирог.
- Пора идти домой.

Bezokoliczniki na **-ть, -чь, -ти.**

5. Określanie osób wg zawodu, funkcji i miejsca pracy.

- Кто он (она)? Он (она) инженер.
Он учитель.
Она учительница.

Nazwy zawodów.

- Где кто работает?
 - Папа работает на заводе.
Мой папа работает ...
 - Мама работает в магазине.
Моя мама работает ...
 - Врач работает в больнице.

Przyimki **в, на** z rzeczownikami określającymi miejsce pracy. Zaimki **мой, моя.**

6. Określanie miejsca pobytu, znajdowania się osób, przedmiotów.

- Где ты был (была) вчера?
Я была у подруги.
Я был в аптеке.

Przyimki **у, в, на** z rzeczownikami określającymi miejsce pobytu. Przysłówek **нигде.**

Где он (она)?
Он в комнате.
Стол у стены.
Пенал в сумке.

— А я нигде не был.

- Где? что? находится, лежит, стоит, висит? Czasowniki: **находиться, висеть, стоять, лежать**. Przysłówki: **здесь, там**.
— Аптека находится там (здесь).
— Книга лежит на столе, в портфеле.
— Цветы стоят на окне.
— Мой город находится на юге Польши.

7. Oznaczanie kierunku ruchu oraz przestrzeni po której odbywa się ruch.

— Куда он идёт?

- Он идёт в школу.
— Они едут на стадион.
— Я иду к бабушке.

Przysłówek: **куда**.

Czasowniki: **идти, ехать** itp.

Przymyki **в, на** z rzeczownikami i zaimkami w bierniku. Przyimek **к** z rzeczownikami i zaimkami w celowniku.

— Откуда он пришёл?

- Он пришёл из магазина.
— Они приехали со стадиона.
— Она пришла от тётки.

Przysłówek **откуда**. Czasowniki: **прийти,**

приехать, itp. z rzeczownikami i zaimkami w dopełniaczu. Przymyki **из, с**. Różnica w ich użyciu. Przyimek **от** z rzeczownikami i zaimkami w dopełniaczu.

8. Określanie wiedzy i umiejętności oraz sposobu ich zdobywania.

— Я учусь в лицее.

- Я умею читать и писать.
— Я учусь говорить по-русски.
— Он знает новую песенку.
— Она понимает задачу.

Czasownik: **учиться где?**

Czasowniki: **учиться, уметь** z bezokolicznikiem. Przysłówki typu **по-русски**.

Czasowniki: **знать, помнить, понимать, забыть** z rzeczownikami w bierniku.

9. Określanie sposobów przekazu informacji.

- Он рассказал нам о семье.
— Он сказал, что у него нет брата.
— Она показала новую книгу.
— Она говорит, а все слушают.

Czasowniki: **говорить, сказать, рассказать, показать**, itp.

Przyimek **о** z rzeczownikami w miejscowniku.

10. Wyrażanie oceny i emocjonalnego stosunku do przedmiotów.

Что кто любит делать?

- Я люблю ходить в кино и в кафе.
— Я люблю играть в мяч.
— Я люблю слушать музыку.
— Мне (не) нравится (что).

Rzeczowniki nieodmienne: **кино, кафе**.

Czasowniki: **нравиться, любить**.

Przysłówki: **плохо, хорошо**.

Czasownik **любить** z bezokolicznikiem.

11. Wyrażanie stosunków czasowych.

- Сейчас полдень, полночь.
 - Когда? Сегодня, завтра, вчера, рано, утром, вечером, поздно, зимой, осенью.
 - Который час?
час дня (ночи), два часа, ...
 - Какое число сегодня?
 - Какое число было вчера?
 - Какое число будет завтра?
 - Какой день? Понедельник, вторник.
 - Какой месяц? Май, июнь.
- Przysłowki oznaczające pory dnia, pory roku w funkcji okolicznika czasu.
- Zaimek pytający: **который**.
Liczebniki główne w połączeniu z rzeczownikiem **час**.
Liczebniki główne i porządkowe zestawione.
Dni tygodnia. Nazwy miesięcy.

12. Wyrażanie pragnień i zamierzeń.

- Я хочу пить.
 - Ты хочешь заниматься спортом.
 - Он хочет поздравить бабушку с именинами.
 - Я хочу петь песни.
- Formy osobowe czasownika **хотеть** z bezokolicznikiem.

13. Wyrażanie celu i przeznaczenia.

- Мама пошла на кухню готовить обед.
 - Папа ушёл на работу.
 - Приглашать на обед.
- Часовники: **идти, пойти** itp. z bezokolicznikiem oznaczające cel i z rzeczownikami w bierniku.

13. Wyrażanie oddziaływania na odbiorcę.

- Дай (принеси) тарелку, стакан.
 - Здравствуй (те)!
 - Привет!
 - До свидания!
 - До скорой встречи!
 - Спасибо!
 - Пожалуйста!
 - Пока!
- Formy trybu rozkazującego l.poj. i l.mn.
Zwroty grzecznościowe.

15. Charakterystyka osób, przedmiotów i zjawisk.

- Какой у неё карандаш?
У неё длинный синий карандаш.
 - Какая у неё книга?
Без картинок, с картинками.
 - Мальчик в джинсах.
 - Девочка с голубыми глазами.
- Zaimek pytający: **какой** (-ая, -ое, -ие). Formy przymiotników twar-do- i miękkotematowych.
Związek zgody przymiotnika z rzeczownikiem.
- Przyimek **в, с, без**.

16. Określanie wieku.

- Сколько тебе лет?
- Мне пятнадцать лет, а ему 22 года.

Przysłówek: **сколько**.

Celownik 1.poj. rzeczowników i zaimków osobowych. Mianownik liczebników głównych. Użycie rzeczownika год z liczebnikami głównymi, ze szczególnym uwzględnieniem liczebników 1, 2, 3, 4 oraz zakończonych na 1, 2, 3, 4.

17. Określanie osób wg narodowości oraz miejsca zamieszkania.

- Откуда он?
- Он из Москвы.

Przysłówek: **откуда**.

Przyimki: **из, с (со)** z rzeczownikami w dopełniaczu.

Wyrażanie nabycia i utraty.

- Сергей купил цветы.
- Саша не купит книгу.
- Володя покупает газеты в киоске.
- Он дал ей коньки.
- Он даёт коту мясо.
- Никто не давал тебе этой тетради.
- Нина взяла книгу с полки.

Czasownik: **купить** z rzeczownikami w bierniku w zdaniach twierdzących i przeczących.

Czasownik: **покупать** z rzeczownikiem w bierniku. Forma dokonana i niedokonana czasowników: **дать-давать, взять-брать**.

19. Wyrażanie przyczyny, skutku i warunku.

- Я не приду к тебе, потому что у меня нет времени.
- Если сможешь, зайти ко мне вечером.
- Маша купит книги, если дашь ей деньги.

Zdanie podrzędne ze spójnikiem **потому что**.
Zdanie podrzędne złożone ze spójnikiem **если**.

KLASA II

Примеры типов предложений

Грамматические составные предложения

1. Заведение знакомства, указание на людей.

- Как (твоя, ваша) фамилия?
- Моя фамилия Боровски.

Займы державцы.

- Давай (те) познакомимся.
- Вы знакомы? — Да знакомы.

Короткая форма прилагательного **знакомы** в функции предложения.

2. Указание и определение предметов

- Этот карандаш мой, а тот твой.
- Эти письма из Москвы, а те из Петербурга.

Займы указывающие: **этот, тот, эта, та, это, то эти, те.**

- Как называется эта улица?
- Москва — это столица России.

Формы личных форм глагола: **называться.**
Займы **это** с существительным в именительном падеже в функции предложения.

3. Определение связей (зависимости) существующих между людьми, предметами. Определение принадлежности.

- Чей это карандаш?
- Это мой карандаш.
- Это детский журнал.
- Краков был столицей Польши.
- Эта книга будет хорошим подарком.
- Они помогают друг другу.

Формы именительного падежа 1. ед. и 1. мн. займы **чей.**
Займы указывающие и державцы в именительном падеже.
Существительные в функции предложения.
Глагол: **быть** с существительным в предложном падеже в функции предложения. Связь согласия существительного с прилагательным.

Конструкции с союзными и бессоюзными предложениями с выражением **друг друга.**

4. Определение действий и видов деятельности выполняемых людьми.

- Кто чем занимается?
- Учитель учит детей.
- Врач лечит детей.
- Мать моет ребёнка.
- Актёр выступает на сцене.
- Мы едим яблоко.
- Чем кто занимается, увлекается, интересуется?
- ... спортом, музыкой, историей.

Глаголы типа: **учить, мыть, лечить** с существительными в дательном падеже.

Формы личных форм глагола: **есть.**

Формы личных форм глаголов: **увлекаться, заниматься, интересоваться** с существительными в предложном падеже. Существительные оканчивающиеся на **-ия, -ие.**

- Он провёл каникулы в горах.
- Мы всегда проводим каникулы в горах.

Время прошедшее и настоящее глаголов.

5. Określanie osób wg zawodu, funkcji i miejsca pracy.

— Кем он был (будет)?	Formy osobowe czasowników: быть, стать,
— Дядя был механиком.	работать z rzeczownikami w narzędniku.
— Я буду актёром.	
— Кем кто работает?	Nарzędник rzeczowników.
— Брат работает шофёром.	
— Кем кто станет?	
— Я стану врачом.	

6. Określanie miejsca pobytu, znajdowania się osób i miejsca pracy.

— Где что находится?	Przysłówki: близко, далеко, рядом, напротив.
— Где что?	
— Школа находится близко. Магазин
рядом. Почта напротив. Стадион далеко.	
— Я живу на пятом этаже, в новом доме.	Przysłówek: дома.
— Ученик отвечает у доски.	
— Я сижу дома.	
— Он сидит за партой.	Przymyki: в, на, за, у dla określenia miejsca oraz
— Мы стоим у входа в кино.	przestrzeni, po której odbywa się ruch.
— За домом сад.	

7. Oznaczanie kierunku ruchu oraz przestrzeni, po której odbywa się ruch.

— Трамвай подъехал к остановке.	Часовники: подойти, подъехать.
— Они подошли к памятнику.	Przyimek к z rzeczownikiem w celowniku.
— Они дошли до театра и вернулись.	Przyimek до z rzeczownikiem w dopełniaczu.
Różnice w użyciu до i к .
— Я поеду туда летом и буду там отдыхать.	Przysłówki: здесь, сюда, там, туда. Różnice
— Они приедут сюда вечером и будут
жить здесь в гостинице.	w użyciu до i к .
— Я никуда не поеду.	Przysłówek: никуда.
— Брат идёт домой.	Przysłówek: домой.

8. Określanie wiedzy i umiejętności oraz sposobów ich zdobywania.

— Как он отвечает?	Wyraz pytający как . Przysłówek w funkcji okoli-
— Он отвечает хорошо.	cznika sposobu.
— Он знает русский язык лучше меня.	Часовник знать i stopień wyższy przysłówek:
хорошо, плохо.

9. Określanie sposobów przekazu informacji.

- Учительница объяснила задачу. Czasowniki: **объяснить, ценить** z rzeczownikami w bierniku.
- Он учит сестру петь. Czasowniki: **учить, обещать** z bezokolicznikiem.
- Она обещала принести журнал.

10. Wyrażanie oceny i emocjonalnego stosunku do przedmiotów, zjawisk i osób.

- Я уважаю маму. Czasowniki: **уважать, ценить** z rzeczownikiem w bierniku.
- Я ценю отца.
- Я волнуюсь. Czasowniki: **радоваться, удивляться** z rzeczownikami w celowniku. Czasownik: **смеяться** z нарzęдником.
- Я радуюсь хорошей погоде.
- Я удивляюсь его поведению. Czasownik: **восхищаться** z rzeczownikami w нарzęднику. Czasownik: **сердиться** z przyimkiem **на** i rzeczownikami w bierniku.
- Я восхищаюсь видами природы.
- Я сержусь на брата.
- Я смеюсь над тобой.

11. Wyrażanie stosunków czasowych.

- Теперь четверть третьего, пять минут восьмого, ... без пяти шесть. Godziny, kwadransy, minuty. Wyrażenia oznaczające godziny w funkcji czasu.
- Он окончит школу через год. Przyimki: **за, через** dla określenia czasu.
- Я решил задачу за час.

12. Wyrażanie pragnień i zamierzeń.

- Мне хочется пить. Konstrukcja rzeczownika (zaimka) w celowniku z czasownikiem typu: **хотеться** i bezokolicznikiem.
- Хорошо бы переодеться.
- Интересно бы посмотреть как она танцует. Zdanie bezpodmiotowe z przysłówkami typu: **хорошо, интересно** z bezokolicznikiem i partykulą **бы**.

13. Wyrażanie celu i przeznaczenia.

- В 6.00 часов вечера отец и мать садились ужинать. Czasowniki: **садиться, бежать, идти** itp. z bezokolicznikiem oznaczającym cel.
- Я иду домой переодеться.
- Я иду помыться в ванной.
- Я сварю обед для брата. Przyimek **для** z rzeczownikami i zaimkami osobowymi w dopełniaczu.

14. Wyrażanie oddziaływania na odbiorcę.

- Позвони маме!
 - Напиши письмо тётё!
 - Добрый день!
 - Всего доброго (хорошего)!
 - Большое спасибо!
 - Прошу прощения.
 - Вы не скажете, куда (где)...
 - Он должен идти домой.
 - Ответь на вопрос!
 - Подойди к дому!
- Czasowniki: **писать, звонить, говорить** z rzeczownikami i zaimkami osobowymi w celowniku.
- Zwroty grzecznościowe.
- Formy gramatyczne przymiotnika: **должен** z bezokolicznikiem.

15. Charakterystyka osób, przedmiotów i zjawisk.

- Зося всегда опаздывает.
 - Часы спешат (отстают).
 - Ира добрая, у неё хороший характер.
 - Она умна.
- Przysłówki wyrażające częstotliwość danego zjawiska.
- Czasowniki: **спешить, отставать, опаздывать**.
Krótkie i pełne formy przymiotników w funkcji orzeczenia.

16. Określanie wieku.

- Она маленькая. Он большой (взрослый).
 - В каком возрасте он пошёл в школу?
 - Он пошёл в школу в возрасте шести лет.
 - Какого она возраста? Она пожилая.
- Przymiotniki określające wiek.
Liczebniki główne w dopełniaczu.

17. Określanie osób wg narodowości oraz miejsca zamieszkania.

- Ваня русский, Нина русская.
 - Пётр поляк. Зося полька.
 - Он москвич. Она москвичка.
- Pary rzeczowników — nazw osób wg narodowości lub zamieszkania.

18. Wyrażanie nabycia i utraty.

- Борис отправляет письма своим друзьям.
 - Вера часто получает письма от своего друга из Петербурга.
 - Ваня не принёс Тане книгу.
 - Передай, пожалуйста, привет Тамаре.
- Czasowniki: **отправлять, получать, принести, передать** z rzeczownikami i zaimkami w celowniku.
- Czasowniki dokonane i niedokonane tworzone za pomocą wymiany samogłoski w temacie, np.: **получить-получать**.

19. Wyrażanie przyczyny i skutku oraz warunku.

- За что ты благодаришь его?
- За то, что...

Konstrukcja: **За что? За то, что...**

20. Określanie stanu fizycznego i psychicznego człowieka.

- Что с тобой? Я болен. Я заболел.
У меня болит голова.
- Чем ты болеешь? Гриппом.
- Меня знобит.

Formy osobowe czasownika: **болеть** z rzeczownikami w narzędniku.

Dopełniacz l.poj. i l.mn. rzeczowników i zaimków z przyimkiem **у**. Krótka forma przymiotnika: **болен**.

- Как ты чувствуешь себя? Плохо.
- Нине холодно.

Formy osobowe czasownika **чувствовать** z zaimkiem **себя** i bez zaimka. Przysłówki z rzeczownikami i zaimkami w celowniku.

21. Oznaczanie nieokreśloności osób, przedmiotów i zjawisk.

- Кто-то пришёл?
- Кто-нибудь из вас принёс словарь?

Zaimki nieokreślone typu: **кто-то, что-то, кто-нибудь, что-нибудь, какой-нибудь**.

KLASA III

Примеры типов zdań

Грамматические составные zdań

1. Zawieranie znajomości, wskazywanie osób.

2. Wskazywanie i określanie przedmiotów.

- Ты в каком классе?
- С какого пути отправляется поезд?

Zdania pytające w konstrukcjach przyimkowych i bezprzyimkowych jako odpowiedniki polskich konstrukcji z „który”.

3. Określanie związków (zależności) zachodzących między osobami, przedmiotami. Oznaczanie przynależności.

- Он проснулся поздно и опоздал на занятия.
- Он проснулся поздно, но всё-таки успел на занятия.
- Я причитал два интересных рассказа.
- Зося придёт к нам в среду. Володя тоже придёт.

Spójniki **и, но**. Różnica w ich użyciu w zdaniach pojedynczych i złożonych.

Związek liczebników 1, 2, 3, 4 z rzeczownikami i przymiotnikami.

Partykuła **тоже**.

4. Określanie czynności i rodzajów zajęć wykonywanych przez osoby.

- Павел учится в университете.
- Он занимается в читальном зале.
- Туристы посещают Краков.
- Я часто навещаю больную подругу.
- Оля пригласила своих подруг в кафе.
- Сегодня учитель спрашивал девочек.

Różnice w użyciu czasowników:
заниматься — учиться, посещать — навещать,
смотреть — осматривать.

Biernik l.mn. rzeczowników żywotnych.

5. Określanie osób wg zawodu, funkcji i miejsca pracy.

- Кто он по профессии? Ветеринар.
- Кто он по образованию? Биолог.
- Кто он по специальности?
Он специалист по детским болезням.

Przyimek **по** z rzeczownikiem w celowniku.

6. Określanie miejsca pobytu, znajdowania się osób, przedmiotów.

— Где что находится?	Połączenie przysłówek: далеко от, близко от, рядом с, около.
— Почта находится недалеко отсюда.	
— Киоск находится рядом со школой.	
— Вокзал находится близко от центра.	
— Около школы находится спортивная площадка.	
— Где вы отдыхали?
... в лагере, в доме отдыха, на турбазе
... в горах, в лесу.
... на море, на озёрах, на реке.	Zwroty typu: на реке, на море itp.
— Где расположен Краков? На реке Висле.	
— Где вы побывали летом?
... на Кавказе, в деревне.	Czasowniki: бывать, побывать.
Różnica w ich użyciu.
— Где вы бываете по воскресеньям?
... у родителей.	

7. Oznaczanie kierunku ruchu oraz przestrzeni, po której odbywa się ruch.

— Дети переходят через улицу.	Przyimek через z rzeczownikiem w bierniku.
— Поезд едет через границу.	
— Они ходят по улице.	Czasowniki: ходить, плавать, ездить itp.
Przyimek по z rzeczownikami w celowniku w l.poj. i l.mn.
— Туристы плавали по рекам и озёрам.	

8. Określanie wiedzy i umiejętności oraz sposobów ich zdobywania.

— Я изучаю физику и историю.	Czasownik изучать z rzeczownikiem w bierniku.
— Брат изучает медицину.	
— Мы знакомимся с историей Польши.	Czasownik знакомиться z rzeczownikiem w narzędniku.

9. Określanie sposobów przekazu informacji.

— Он звонит отцу.	Czasowniki: звонить, писать, говорить z rzeczownikami w celowniku.
— Она пишет маме письмо.	
— Прогноз погоды передают по радио.	
— Мы звоним по телефону.	Przyimek по z rzeczownikiem w celowniku.

10. Wyrażanie oceny i emocjonalnego stosunku do przedmiotów, zjawisk i ludzi.

— Я рад твоему приезду.	Rzeczownikowe formy przymiotników:
рад (чему?), доволен (чем?).
— Он доволен своими отметками.	
— Я считаю его хорошим другом.	Czasownik считать (кого, кем?).
— Жаль, что мы уже уезжаем.	Zdanie z konstrukcją: жаль, что...

- К сожалению, у меня нет времени.
- К счастью мы успели на поезд.
- Жаль, неприятно, что нас не пригласили в гости.
- Я горжусь своей школой.
- Я редко обижаюсь.

Wyraży wtrącone: **к сожалению, к счастью...**

Часовники: **гордиться (кем? чем?), обижаться (на кого? на что?)**

11. Wyrażanie stosunków czasowych.

- Когда это было?
... до войны, перед сеансом.
- Каждый день, ежедневно, по средам.
- С весны до осени.
- С первого января по пятое мая.
- После каникул.
- После вторника.
- Во время, в молодости, в эпоху.

Przyimki: **по, перед** i różnice w ich użyciu.

Zaimek **каждый** z biernikiem i przyimek **по** z celownikiem.

Połączenie przyimkowe **с ... до** i **с ... по**.

Przyimek **после** z rzeczownikiem w dopełniaczu.

Przyimek **в** dla wyrażenia czasu. Formy gramatyczne rzeczownika **время**.

12. Wyrażanie pragnień i zamierzeń.

- Вы собираетесь дома встретить.
Новый год.
- Он (не) желает встретиться с нами.
- Она хочет поехать в Крым.

Formy osobowe czasowników: **собираться, думать, надеяться** itp.

Osobowe formy czasowników: **желать, хотеть** w połączeniu z bezokolicznikiem.

13. Wyrażanie celu i przeznaczenia.

- Она пойдёт в мастерскую за часами,
в аптеку за лекарством, в школу за детьми.

Przyimek **за** z rzeczownikami i zaimkami w celowniku.

14. Wyrażanie oddziaływania na odbiorcę.

- Я поздравляю маму с именинами.
- Я желаю ей здоровья.
- Будь(те) добр(ы).

Formy osobowe czasowników typu: **поздравить (кого? с чем?)** i **желать (кому? чего?)**.

Zwrot grzecznościowy: **будьте добры**.

15. Charakterystyka osób, przedmiotów i zjawisk.

- Я выше чем брат.
- Я выше брата на 4 сантиметра.
- Он самый высокий в классе.
- Она похожа на отца.

Stopień wyższy przymiotników i przysłówków.

Stopień najwyższy przymiotników.

Rzeczownikowa forma przymiotników **похожий** z przyimkiem **на** i rzeczownikiem lub zaimkiem w bierniku.

16. Określanie wieku.

- Он старше своего брата.
- Она моложе меня на 2 года.
- Ей лет 18.
- Ей за 40.
- Ему пошёл шестой год.

Stopień wyższy przymiotników w funkcji orzeczenia. Dopełniacz rzeczowników i zaimków. Przyimek **на** z liczebnikiem głównym w bierniku. Zmiana szyku wyrazów przy wyrażeniu przybliżenia.

17. Określanie osób wg narodowości i miejsca zamieszkania.

- Кто он по национальности?
Он по национальности украинец.

Przyimek **по** z rzeczownikiem.

18. Wyrażanie nabycia i utraty

- Она потеряла часы на улице.
- Ольга нашла часы.
- Анна ищет книгу, которую она потеряла.
- Нина и Вера часто берут книги на дом.
- Они пишут письма друг другу.
- Свитер куплен за границей.

Użycie czasowników: **потерять, найти, искать** z rzeczownikami w bierniku w zdaniach twierdzących i przeczących.

Użycie wyrażenia „**брать книгу на дом**” oraz wyrażenia „**друг другу**”.
Fakultatywnie: rzeczownikowa forma imiesłowu przymiotnikowego w stronie biernej czasu przeszłego.

19. Wyrażanie przyczyny i skutku oraz warunku.

- Если бы завтра была хорошая погода, мы поехали бы за город.
- Если бы он знал, что ты больна, он не просил бы тебя приходить сюда.
- Катя покраснела стыда.
- Андрей не пришёл в школу из-за болезни.
- Он спросил об этом из любопытства.
- Я взяла чужую тетрадь по ошибке.

Zdanie podrzędne warunkowe ze spójnikiem **если бы**.

Formy trybu warunkowego.

Przyimki: **от, из-за, из** z rzeczownikiem w dopełniaczu. Różnica w ich użyciu oraz w użyciu przyimka **по**.

20. Określanie stanu fizycznego i psychicznego człowieka.

- Мне стало весело.
- Ему стыдно.

Zdanie bezosobowe z czasownikami posiłkowymi: **быть, стать** i przysłówkami.

21. Oznaczanie nieokreśloności osób, przedmiotów i zjawisk.

- Вас зовут к телефону.
- Петю перевели в другую школу.

Zdania z czasownikami w 3 osobie l.poj. i l.mn.

KLASA IV

Приклады типов zdań

Грамматические składники zdań

1. Zawieranie znajomości, wskazywanie osób.
2. Wskazywanie i określanie przedmiotów.
3. Określanie związków (zależności) zachodzących między osobami. Oznaczenie przynależności.
4. Określanie czynności i rodzajów zajęć wykonywanych przez osoby.
5. Określanie osób wg zawodu, funkcji i miejsca pracy.
6. Określanie miejsca pobytu, znajdowania się osób, przedmiotów.
7. Oznaczanie kierunku ruchu oraz przestrzeni, po której odbywa się ruch.

8. Określanie wiedzy i umiejętności oraz sposobów ich zdobywania.

— В статье говорится о молодежи.	Zdania bezosobowe z czasownikiem говорится
— В фильме речь идёт о наркомании.	<i>о чём</i> . Konstrukcja речь идёт о ...
— Я хочу знать, любишь ли ты природу.	Zdanie podrzędne z pytaniem zawierającym partykułę ли .

9. Określanie sposobów przekazu informacji.

10. Wyrażanie oceny i emocjonalnego stosunku do przedmiotów, zjawisk, ludzi.
11. Wyrażanie stosunków czasowych.
12. Wyrażanie pragnień i zamierzeń.

13. Wyrażanie celu i przeznaczenia.

— Магазин закрыт на ремонт.	Użycie przyimków: на, для .
— Мама купила чапки для чая.	

14. Wyrażanie oddziaływania na odbiorcę.

— Обратись к нему (к ней, к учителю) за советом, (за помощью, с просьбой).	Czasownik обратиться (<i>к кому? за чем? с чем?</i>)
— Пусть он едет на собрание.	Formy 3 osoby l.poj. i l.mn. trybu rozkazującego.
— Давай потанцуем.	Formy trybu rozkazującego z wyrazami давай(те)

15. Charakterystyka osób, przedmiotów i zjawisk.

— Она всё делает по-своему.	Przysłówki określające cechę przez porównanie.
— Она мастер спорта по лыжам.	Przyimek по z rzeczownikami w celowniku.
— Он специалист по физике.	
— Он стал взрослым.	
— Она оказалась способной ученицей.	Часowniki posiłkowe: стать, оказаться,
— Этот рассказ показался нам скучным.	показаться z narzędnikiem.

16. Określanie wieku.

17. Określanie osób wg narodowości i miejsca zamieszkania.

18. Wyrażanie nabycia i utraty.

19. Wyrażanie przyczyny i skutku oraz warunku.

20. Określanie stanu fizycznego i psychicznego człowieka.

21. Wyrażanie nieokreśloności osób, przedmiotów i zjawisk.

MATERIAŁ GRAMATYCZNY

KLASA I

1. Czasownik

- Czasownik **есть** (w znaczeniu posiadania).
- Czasowniki zwrotne i niezwrotne: **учить, учиться**.
- Czasowniki niedokonane i niektóre dokonane: **написать, прочитать, приехать, прийти, получить**.
- Czasowniki: **находиться, стоять, лежать**.
- Formy gramatyczne czasownika **жить**.
- Czasowniki: **идти, ехать** — czas teraźniejszy i przeszły.
- Czasownik **звать** w zwrocie **меня зовут**.
- Czasowniki: **учиться, уметь, хотеть** z bezokolicznikiem.
- Czasowniki: **знать, помнить, понимать, забывать** z rzeczownikiem w bierniku.
- Czas teraźniejszy, przeszły i przyszły czasowników: **читать, писать, слушать, говорить, сказать, рассказать, показать**.
- Formy osobowe czasowników: **нравиться, любить**.
- Formy osobowe czasownika **хотеть** z bezokolicznikiem.
- Formy trybu rozkazującego l.poj. i l.mn. typu: **встань, дай, прочитай, напиши, подойди**.
- Czas przeszły i przyszły czasownika **купить**.
- I i II koniugacja czasowników.

2. Rzeczownik

- Biernik rzeczowników żywotnych i nieżywotnych (z czasownikiem **звать**).
- Mianownik l.poj. i l.mn. rzeczowników, wprowadzany w sposób zleksykalizowany. Rodzaj rzeczownika.
- dopełniacz l.poj. i l.mn. rzeczowników, wprowadzany w sposób zleksykalizowany.
- Celownik l.poj. i l.mn.
- Formy gramatyczne rzeczowników typu: **школа, мальчик**.
- Rzeczowniki nieodmienne: **кино, кафе, пальто**.

3. Przymiotnik

- Końcówki rodzajowe przymiotników twar-dotematowych i miękkotematowych w mianowniku. Paradigmat przymiotników twardo- i miękkotematowych.
- Związek zgody rzeczownika z przymiotnikiem.

4. Zaimek

- Zaimki pytające: **кто? что?**
- Zaimek wskazujący **это**.
- Mianownik zaimków osobowych.
- Bierniki zaimków osobowych z czasownikiem **звать**.
- Zaimki pytające: **какой, -ая, -ое, -ие**.
- Zaimki dzierżawcze: **мой, твой, наш**.
- Zaimek pytający: **который**, dla określenia stosunków czasowych.
- Różnica w użyciu **который** i **какой?**

5. Liczebnik

- Liczebniki główne w połączeniu z rzeczownikami.
- Liczebniki porządkowe zestawione.

6. Przysłówek

- Przysłówki: **здесь, сюда, там, туда, где, куда, откуда**. Różnice w ich użyciu.
- Przysłówek przeczący **нигде**.
- Przysłówki typu: **по-русски, по-английски**.
- Przysłówki: **плохо, хорошо**.
- Przysłówki **сколько**.
- Przysłówki oznaczające pory dnia, roku w funkcji okolicznika czasu.

7. Przyimek

- Przyimki: **в, на** z rzeczownikiem określającym miejsce pracy.
- Przyimek **у** z dopełniaczem rzeczowników i zaimków osobowych.
- Przyimki: **у, в, на** z rzeczownikami określającymi miejsce pobytu i znajdowania się osób i przedmiotów.
- Przyimek **к** z rzeczownikiem i zaimkiem w celowniku.
- Przyimki: **из, с**, różnica w ich użyciu.
- Przyimek **от** z rzeczownikiem i zaimkiem w dopełniaczu.
- Przyimki: **в, с, без** konieczne przy określaniu osób i przedmiotów (np.: **мальчик в джинсах, книга без картинок**).

8. Spójnik

- Spójniki: **а, ни...ни, потому что**.

KLASA II

1. Czasownik

- Formy osobowe czasownika **называться**.
- Czasownik **быть** z rzeczownikiem w narzędniku w funkcji orzeczenia.
- Tryb rozkazujący czasownika **познакомиться**.
- Czasowniki typu: **учить, мыть, лечить** z rzeczownikami w bierniku.
- Formy osobowe czasowników: **интересоваться, увлекаться, заниматься** z rzeczownikami w narzędniku.
- Czasownik **любить** z bezokolicznikiem.
- Formy osobowe czasowników: **быть, стать, работать** z rzeczownikiem w narzędniku.
- Czasowniki: **объяснить, уважать, обещать, ценить** z rzeczownikiem w bierniku.
- Czasowniki: **радоваться, удивляться** z rzeczownikiem w celowniku.
- Czasownik **восхищаться** z rzeczownikiem w narzędniku.
- Czasownik **сердиться** z przyimkiem **на** i rzeczownikiem w bierniku.
- Formy osobowe czasownika **болеть** z rzeczownikiem w narzędniku.
- Formy osobowe czasownika **чувствовать** z zaimkiem zwrotnym **себя** i bez zaimka.
- Czasownik **хотеться** z bezokolicznikiem i rzeczownikiem lub zaimkiem w celowniku.
- Czasownik **сердиться** — użycie z biernikiem.
- Czasownik **бежать** z bezokolicznikiem oznaczającym cel.
- Czasowniki: **писать, звонить, говорить** z rzeczownikiem lub zaimkiem w celowniku.
- Czasowniki: **спешить, опаздывать, отставать** — użycie w funkcji charakterystyki rejestru.
- Czas terażniejszy i przyszły czasownika **покупать**.
- Formy osobowe czasowników: **брать, взять, вернуть**.
- Czas przeszły czasownika **дать**.
- Formy osobowe czasownika **есть**.

2. Rzeczownik

- Formy gramatyczne rzeczowników zakończonych na **-ия, -ие**.
- Narzędnik I.poj. rzeczowników zakończonych na **ж, ш, ч, щ, ц**.
- Rzeczowniki III deklinacji zakończone na **ь**.
- Tworzenie rzeczowników określających nazwy mieszkańców miast i państw.

3. Przymiotnik

- Krótkie i pełne formy przymiotnika w funkcji orzeczenia.
- Formy gramatyczne przymiotnika **должен** z bezokolicznikiem.
- Krótka forma przymiotnika **больной**.
- Krótka forma przymiotnika **знаком** w funkcji orzeczenia.

4. Zaimek

- Zaimki dzierżawcze: **мой, твой, ваш**.
- Zaimki wskazujące: **эта — та, это — то, этот — тот, эти — те**.
- Mianownik I.poj. i l.mn. zaimków: **чей, чья, чьё, чьи**.
- Formy gramatyczne zaimków: **кто, что, какой, чей** z partykułami **-то, -нибудь**.

5. Liczebnik

- Liczebniki w funkcji okolicznika czasu.
- dopełniacz liczebników głównych.

6. Przysłówek

- Przysłówki: **близко, далеко, рядом, напротив.**
- Przysłówki: **здесь, там, сюда, туда.** Różnica w ich użyciu.
- Przysłówek przeczący **никуда.**
- Przysłówki z partykułą **бы** i bezokolicznikiem.
- Przysłówki wyrażające częstotliwość danego zjawiska np.: **часто, всегда** itp.
- Przysłówki: **где, куда, когда** z partykułami **-то, -нибудь.**
- Przysłówki: **дома, домой.**

7. Przyimek

- Konstrukcje przyimkowe i bezprzyimkowe z wyrażeniem **друг друга.**
- Przyimek **за** dla określenia miejsca.
- Przyimek **к** z rzeczownikiem w celowniku.
- Przyimek **до** z rzeczownikiem w dopełniaczu.
- Różnice w użyciu przyimków: **до** i **к.**
- Przyimki: **через, за** dla określenia czasu.
- Przyimek **для** z rzeczownikiem i zaimkiem w dopełniaczu.
- Przyimek **по** z celownikiem dla określenia przyczyny.

8. Spójnik

- Spójnik **поэтому.**

KLASA III

1. Czasownik

- Czasowniki: **читать, изучать** z rzeczownikami w bierniku.
- Różnice w użyciu czasowników: **заниматься — учиться, посещать — навещать, бывать — побывать, смотреть — осмотреть.**
- Czasownik **знакомиться** z rzeczownikiem w narzędniku.
- Czasownik **считать** (*кого? кем?*).
- Formy osobowe czasowników: **собираться, думать, надеяться** z bezokolicznikiem.
- Formy osobowe czasowników: **поздравить** (*кого? с чем?*), **желать** (*кому? чего?*).
- Formy osobowe czasownika **искать** z rzeczownikiem w bierniku.
- Czas przyszły czasownika **дать.**
- Czas przeszły i przyszły czasowników: **найти, принести.**
- Tryb przypuszczający czasowników.

2. Rzeczownik

- Biernik l.mn. rzeczowników żywotnych.
- Formy gramatyczne rzeczowników: **время, имя.**

3. Przymiotnik

- Stopień wyższy i najwyższy przymiotników.
- Stopień wyższy przymiotnika w funkcji orzeczenia.
- Rzeczownikowa forma przymiotnika **похожий** z przyimkiem **на** i rzeczownikiem lub zaimkiem w bierniku.
- Rzeczownikowe formy przymiotników: **рад** (*чему?*), **доволен** (*чем?*).

4. Zaimek

- Zaimki: **какой, который.** Różnice w ich użyciu.

5. Liczebnik

- Związek liczebników: **два, три, четыре** z rzeczownikami i przymiotnikami.

6. Przysłówek

- Połączenie przysłówek z przyimkami: **далеко от, близко от, рядом с ... и около** (*чего?*).
- Stopień wyższy przysłówek.

7. Przyimek

- Przyimek **по** z rzeczownikiem w celowniku.
- Przyimek **через** z rzeczownikami w bierniku dla oznaczenia przestrzeni, po której odbywa się ruch.
- Przyimek **по** z celownikiem l.poj. i l.mn.
- Przyimki: **до, через.** Różnice w ich użyciu.
- Połączenia przyimkowe: **с ... до, с ... по.**
- Przyimek **после.**
- Przyimki: **от, из-за, из** dla oznaczenia przyczyny.

8. Spójnik

- Spójniki **и** i **но** — różnica w ich użyciu w zdaniach pojedynczych i złożonych.
- Znaczenie spójników: **если, если бы.**

KLASA IV

1. Czasownik

- Czasownik **говорится** (*о чём?*) ... w zdaniu bezpodmiotowym.
- Czasownik **обратиться** (*к кому? с чем? lub за чем?*). 3 osoba l.poj. i l.mn. trybu rozkazującego.
- Formy trybu rozkazującego z wyrazami: **давай, давайте**.
- Czasowniki posiłkowe: **оказаться, показаться** z rzeczownikiem i przymiotnikiem w narzędniku.

2. Przysłówki

- Przysłówki określające cechy przez porównanie, np.: **по-моему**.

MATERIAŁ ORTOGRAFICZNY

KLASA I

1. Poprawne oznaczanie głosek za pomocą liter alfabetu rosyjskiego.
2. Pisownia samogłosek jotowanych: е, ё, ю, я.
3. Pisownia и po spółgłoskach: ж, ш, ц.
4. Pisownia miękkiego znaku przed spółgłoskami i w wygłosie.
5. Pisownia 2 os. l.poj. czasowników czasu teraźniejszego i przyszłego prostego.
6. Pisownia końcówki -я w celowniku i miejscowniku l.poj. rzeczowników.
7. Pisownia końcówek -ого, -его w dopełniaczu l.poj. zaimków, przymiotników i liczebników porządkowych.
8. Pisownia miękkiego znaku w formach l.poj. rzeczowników typu: тетрадь.
9. Pisownia liczebników głównych 5-20 i 30.

KLASA II

1. Pisownia bezokoliczników typu: писать, мочь.
2. Pisownia czasowników zwrotnych zakończonych na -ться, -тся.
3. Pisownia końcówek -ом, -ем, -ой, -ей w narzędniku l.poj. rzeczowników typu: врач, товарищ, учительница.
4. Pisownia końcówki -ам rzeczowników w celowniku l.mn. w opozycji do polskiego -ом.
5. Pisownia form czasu teraźniejszego i przyszłego prostego czasowników typu пить.
6. Pisownia miękkiego znaku w formach trybu rozkazującego.
7. Pisownia końcówek narzędnika i miejscownika l.poj. rodzaju męskiego i nijakiego przymiotników, zaimków i liczebników porządkowych.
8. Pisownia końcówek -ом, -ем w przymiotnikach o temacie zakończonym na: ж, ш, щ, ч.
9. Pisownia miękkiego znaku w formach zaimka чей.
10. Pisownia miękkiego znaku w liczebnikach głównych 30-90 (91-900).
11. Pisownia rzeczowników typu: экскурсия, предложение.
12. Pisownia partykuł: бы, ли.

KLASA III

1. Pisownia rzeczowników typu санаторий.
2. Pisownia partykuł -ся, -сь w czasownikach zwrotnych.
3. Pisownia przedrostków zakończonych na з-, с-: раз-, без-, воз-, из- oraz przedrostków с-, от- w opozycji do polskich z-, od-.
4. Pisownia nazw narodowości.
5. Pisownia form gramatycznych zaimków nieokreślonych: никто, ничто ze szczególnym uwzględnieniem konstrukcji przyimkowych.
6. Pisownia skrótów literowych.
7. Pisownia form gramatycznych rzeczowników: мать, дочь.

KLASA IV

1. Pisownia przysłówków typu: по-новому, по-своему, направо, близко.
2. Pisownia ъ w czasownikach: объяснить, подъехать.
3. Utrwalanie zasad ortograficznych z klas I-III.

TEMATY I SYTUACJE

KLASA I

1. Uczeń — jego rodzina, koledzy. Zawieranie znajomości.
2. Klasa, szkoła, czynności ucznia.
3. Czas wolny ucznia: gry i zabawy.
4. Zakupy codzienne, np.: w sklepie spożywczym, kiosku.
5. Miejsca, kierunki, strony świata.

KLASA II

1. Środowisko, w którym uczeń mieszka (miasto, wieś, dom, mieszkanie).
2. Zawieranie znajomości. Spotkania towarzyskie (dyskoteka).
3. Zainteresowania ucznia, np.: sport, turystyka.
4. Zdrowie, pomoc lekarska.
5. Środki komunikacji, podróżowanie.
6. Zawód — praca.
7. Posiłki.

KLASA III

1. Życie rodzinne — uroczystości w domu.
2. Życie kulturalne, np.: biblioteka, czytelnia, kino, teatr.
3. Turystyka, wycieczka (zwiedzanie zabytków, muzeów).
4. Restauracja, kawiarnia.
5. Zawody i specjalności.
6. Klimat, zjawiska przyrody w różnych porach roku.
7. Usługi i zakupy w różnych punktach sprzedaży.

KLASA IV

1. Plany na przyszłość, wybór zawodu, kierunku studiów.
2. Rola i znaczenie znajomości języków obcych.
3. Wybitni przedstawiciele kultury rosyjskiej (Dostojewski, Bułhakow, Sołżenicyn, Czajkowski, Szyszkin i inni).
4. Ochrona przyrody.
5. Technika w życiu codziennym.

UMIEJĘTNOŚCI

ROZUMIENIE MOWY ZE SŁUCHU

Po pierwszym roku nauki uczeń powinien:

- rozróżniać dźwięki w wyrazach brzmiących podobnie,
- wskazywać sylabę akcentowaną,
- rozróżniać wyrazy w mowie,
- wskazywać akcent logiczny w zdaniach,
- rozróżniać zdania oznajmujące, pytające i wykrzyknikowe,
- prawidłowo reagować na polecenia nauczyciela dotyczące sytuacji szkolnej,
- prawidłowo reagować na pytania nauczyciela i kolegów w zakresie tematyki przewidzianej programem,
- rozumieć zdania składające się ze znanych wyrazów, a także krótkie teksty fabularne zawierające nieznanne wyrazy, których znaczenia uczeń może domyślić się z kontekstu, konstytucji lub podobieństwa do języka polskiego,
- wyodrębnić fakty o nieskomplikowanej fabule,
- rozumieć ogólny sens krótkich wypowiedzi Rosjan artykułowanych w odpowiednio dostosowanym tempie i zgodnych z tematyką zawartą w programie.

Po drugim roku nauki uczeń powinien:

- rozróżniać wyrazy, syntagmy
- rozumieć wypowiedzi z zakresu tematyki programowej,
- rozumieć ogólny sens wypowiedzi Rosjan, charakteryzujących się tempem zbliżonym do naturalnego, przy niezrozumieniu niektórych fragmentów,
- domyślać się znaczenia wyrazów na podstawie kontekstu, konstytucji lub podobieństwa do języka polskiego,
- rozumieć teksty o charakterze monologicznym i dialogowym zawarte w nagraniach płytowych, magnetofonowych, materiałach wideo.

Po trzecim roku nauki, oprócz umiejętności nabytych w klasach I i II, uczeń powinien:

- rozróżniać warianty wypowiedzi na ten sam temat,
- rozumieć dialogi i teksty ciągłe, zawierające materiał leksykalny nie przewidziany do opanowania produktywnego, np.: zwroty imiesłowowe,
- domyślać się znaczenia wyrazów z kontekstu, konstytucji lub podobieństwa do języka polskiego,
- rozumieć dłuższe wypowiedzi Rosjan, charakteryzujące się naturalnym tempem (nagrania magnetofonowe, płytowe, filmowe),
- wyodrębnić potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu,
- rozumieć przysłowia, anegdoty, humoreski.

Po czwartym roku nauki absolwent szkoły średniej, oprócz umiejętności wymienionych w programie klas poprzednich, powinien:

- trafnie domyślać się znaczenia wyrazów na podstawie kontekstu, konstytucji lub podobieństwa do języka polskiego,
- rozumieć wypowiedzi Rosjan na tematy uwzględnione w programie,
- rozumieć fragmenty wybranych audycji radiowych, telewizyjnych i filmów,
- rozumieć treść komunikatów na dworcu, lotnisku itp.,
- rozumieć teksty zawierające materiał realizacyjny.

MÓWIENIE

Po pierwszym roku nauki uczeń powinien umieć:

- konstruować pytania do sytuacji rzeczywistej lub przedstawionej (zaaranżowanej) za pomocą środków wizualnych (np. rysunek, ilustracja, historyjka obrazkowa, wideo),
- konstruować odpowiedzi na powyższe pytania zadane przez, np. nauczyciela, kolegę, koleżankę,
- prowadzić minidialog (dialog) w oparciu o podane wzorce,
- dokonywać modyfikacji dialogu (na podstawie odpowiednich ćwiczeń substytucyjnych i transformacyjnych),
- sformułować komunikatywną wypowiedź na podstawie opisu sytuacji podanej po polsku (np. trzy, cztery zdania),
- reproduковать opracowany tekst z wykorzystaniem podstawy orientacyjnej,
- opowiedzieć w czterech, pięciu zdaniach o zdarzeniu rzeczywistym lub przedstawionym za pomocą środków wizualnych z wykorzystaniem słownictwa tematycznego i struktur zdaniowych,
- posługiwać się podstawowymi zwrotami grzecznościowymi,
- opanować pamięciowo dwa wiersze lub teksty piosenek.

Po drugim roku nauki uczeń powinien umieć:

- dokonywać modyfikacji dialogu-wzorca w oparciu o podane słownictwo oraz materiał morfosyntaksyczny (ze zmianą osoby, czasu, niekiedy sytuacji),
- posługiwać się dialogiem konwersacyjnym nie tylko w formie pytanie — odpowiedź lecz również z elementami płaszczyzny kontynuującej,
- tworzyć dialogi na podstawie określonej przez program (nauczyciela) sytuacji, z wykorzystaniem podstawy orientującej (np. repliki lub związku dwóch replik),
- układać pytania do przeczytanego tekstu,
- przekazywać informacje płynące z tekstu w formie krótkiego opowiadania ze zmianą osoby, czasu, miejsca akcji itp.,
- posługiwać się zwrotami grzecznościowymi w zależności od sytuacji oraz wieku interlokutora,
- opanować pamięciowo dwa-trzy nowe wiersze.

Po trzecim roku nauki uczeń powinien umieć:

- skutecznie posługiwać się różnymi płaszczyznami dialogu (otwierająca, zamykająca, kontynuująca) w zależności od sytuacji rzeczywistej, a przede wszystkim, zaaranżowanej w klasie,
- prowadzić dialog o charakterze konwersacyjnym z różnymi replikami początkowymi: pytanie, stwierdzenie, zdziwienie itp.,
- rozwiązywać tzw. zadania uczeniowe (np. podany związek dwóch replik, opis sytuacji przez ucznia — na tej podstawie poprowadzić rozmowę),
- streszczać wysłuchany lub przeczytany na lekcji tekst,
- krótko wypowiadać się w związku z przeczytanym tekstem podręcznikowym,
- opanować pamięciowo dwa, trzy nowe wiersze lub teksty piosenek.

Po czwartym roku nauki uczeń powinien umieć:

- posługiwać się mową dialogową, stosując formy dialogu z kl. II i III, w zależności od sytuacji (nauczeniowej, uczeniowej),
- selektywnie przekazywać myśli zawarte w wysłuchanym lub przeczytanym tekście,
- wyrażać własny stosunek (ocenę) do przedstawionych w tekście słuchanym lub czytanim zdarzeń, faktów, postępowania bohaterów, itp.,
- relacjonować treści przeczytanych samodzielnie tekstów popularnonaukowych, publicystycznych, literackich,
- opanować pamięciowo dwa, trzy nowe wiersze lub teksty piosenek.

CZYTANIE

Po pierwszym roku nauki uczeń powinien umieć:

- przeczytać poprawnie opracowany tekst drukowany i pisany z podręcznika z oznaczonym akcentem,
- znaleźć fragment (zdanie, wyraz) w opracowanym tekście fabularnym, odpowiadającym na szczegółowe pytanie potekstowe,
- rozpoznawać i rozumieć w procesie czytania nieznanego tekstu nowe zdania, składające się ze znanych wyrazów,
- rozumieć napisy, tablice informacyjne najczęściej spotykane w Rosji i stosowane w ruchu ulicznym, urzędach, środkach komunikacji,
- posługiwać się słownikiem zamieszczonym w podręczniku.

Po drugim roku nauki uczeń powinien umieć:

- poprawnie czytać i rozumieć teksty zamieszczone w podręczniku,
- wyodrębniać w czytanych tekstach treści pierwszoplanowe,
- wyszukiwać informację ważną dla problematyki tekstu,
- posługiwać się słownikiem dwujęzycznym.

Po trzecim roku nauki uczeń powinien umieć:

- antycypować określone fragmenty tekstu (podawać „własny” wariant zakończenia tekstu),
- rozumieć wybrane oryginalne teksty literackie, publicystyczne, popularnonaukowe, odpowiadające zainteresowaniom ucznia,
- przeczytać samodzielnie 10 stron tekstu pozapodręcznikowego,
- korzystać podczas czytania ze słowników różnego typu oraz encyklopedii.

Po czwartym roku nauki absolwent szkoły średniej powinien umieć:

- poprawnie przeczytać tekst bez zaznaczenia akcentu, zawierający znany materiał leksykalny i morfosyntaktyczny,
- poprawnie czytać bez uprzedniego przygotowania teksty, w których oprócz opanowanych struktur leksykalno-gramatycznych występują wprowadzone stopniowo nowe jednostki językowe,
- umieć na podstawie tytułu książki, tytułów poszczególnych rozdziałów, spisu treści, tytułów artykułów w prasie antycypować tematykę, ogólny zarys treści lub jakiego zagadnienia może dotyczyć dana pozycja,
- samodzielnie przeczytać 15-20 stron tekstu pozapodręcznikowego,
- umieć korzystać ze słowników i encyklopedii.

PISANIE

Po pierwszym roku nauki uczeń powinien umieć pisać:

- litery alfabetu rosyjskiego (i prawidłowo je łączyć),
- prosty stereotypowy tekst, np.: adres na kopercie, dane personalne w formularzu, kartkę z życzeniami, pozdrowieniami itp.
- odpowiedzieć pisemnie na pytania, na które odpowiedź znajduje się w przeczytanym tekście.

Po drugim roku nauki uczeń powinien umieć napisać (zredagować):

- prosty stereotypowy tekst, np.: list z życzeniami, zaproszeniem i pozdrowieniami, dane personalne w formularzu,

- odpowiedzi na pytania ogólne do opracowanego tekstu,
- plan w formie pytań, notatkę z informacją, gdzie się znajduje lub wyznaczającą miejsce i czas spotkania,
- streszczenie, opis, dialog (transpozycja prostego tekstu mówionego lub pisanego),
- posługiwać się słownikiem zamieszczonym w podręczniku.

Po trzecim roku nauki uczeń powinien umieć napisać (zredagować):

- krótki list, własny życiorys,
- plan w formie równoważników zdań,
- streszczenie dwukrotnie wysłuchanego tekstu,
- krótkie wypracowanie na podstawie przygotowanego słownika tematycznego.

Redagując wypowiedzi na piśmie uczeń powinien umieć korzystać ze słownika dwujęzycznego i ortograficznego.

Po czwartym roku nauki uczeń powinien umieć:

- wypełniać formularze (wizowe, pocztowe, hotelowe), napisać własny życiorys,
- napisać streszczenie tekstu,
- zredagować wypowiedź związaną z własnymi przeżyciami i wrażeniami na wybrane lub podane tematy.

Redagując wypowiedzi na piśmie uczeń powinien umieć korzystać ze słownika dwujęzycznego i ortograficznego.

